

Het betere theater voor kleine mensen is met dezelfde kwesties bezig als het theater voor grote mensen

*Op de Signaaldag '93 sprak Luk Van den Dries de jury toe:
een pleidooi om de signalen uit het kindertheater anders te gaan lezen.
Tuur Devens haakt in met een korte historiek van Signaal.*

Beste mannen en vrouwen van de Signaaljury,

U hebt mij, bij monde van uw zeer beminnelijke voorzitter, gevraagd u vandaag toe te spreken. U vroeg me commentaar te leveren bij het Signaalrapport. Eigenlijk een rapport van het rapport. Een commentaar bij de commentaar. Een rode bic bij de markeringsstift die u zelf gebruikt hebt. U bedwingt mij tot het door u zelf geschreven kader van 14 pagina's waarin u argumenten en criteria aanlevert voor de nominatie van vier producties uit het kinder- en jeugdtheater en meer algemene tendensen aangeeft die uit deze selectie zouden blijken. Een soort artistieke balans van het seizoen. Een soort state of the union in het klein.

Het is, moet ik maar meteen toegeven, een rare positie. Want wat zou ik, toerist in het kinder- en jeugdtheater, beter of meer weten dan de negen leden van de jury? Ik heb met het kinder- en jeugdtheater minder uitstaans dan de meeste van jullie: ik ben erg lui in mijn keuzes, volg een paar mensen intensief, maar ken

voor de rest enkel wat in mijn bus valt of van levens of zeggens.

De Signaaljury is zelf veel competent: ze hebben ongetwijfeld langdurig met elkaar gebakkeleid over het wel en wee van de kinderkunst, daarbij zorgvuldig afwegend wie wel en niet in aanmerking komen voor een Signaalnominatie. Ik heb geen tegenvoorstel te poneren, scheld niet de jury voor rot omdat ze die zeer belangwekkende voorstelling X van het toch altijd op onderzoek van de atrale middelen gerichte jonge gezelschap Y niet opgenomen heeft in haar top 4. Ik kan alleen maar goedschiks aannemen dat het complot dat de jury gesmeed heeft niet helemaal onterecht is; en verder kritisch de bewoordingen lezen waarin de 9 juntaleden hun - mag ik maar hopen - veelvuldige ruzies in papier hebben neergelegd: het zijn de met redenen beklede subjectieve waarde-oordelen van negen bevoorrechte toeschouwers, zeg maar. Of nog anders gezegd: een compromis.

Indianenstam

Laat ik dit 'discours' zoals het in uw

uitnodiging wat duur verkocht wordt, beginnen met een citaat. Een Frans citaat, u hebt er zelf om gevraagd. Een citaat uit Het Sienjaal van Paul Van Ostaijen, dat leek me wel toepasselijk. Een citaat van een citaat eigenlijk, om in stijl te blijven. Het is een motto ontleend aan Suarès uit de bundel die Van Ostaijen in 1918 publiceerde bij de uitgeverij met de gelijknamige titel Het Sienjaal: 'Le premier homme, en quête de Dieu, est un artiste'. En nog: 'Je souffre, donc je suis: tel est le principe de l'artiste'.

Ongetwijfeld romantisch, dweepziek, de artiest-dandy die zijn lot graag vergelijkt met dat van Van Gogh: 'Kunst is de liefde in elke daad' stelt Van Ostaijen-Van Gogh verder in de Sienjaalbundel. De kwintessens van de kunst? 'Het eigen zijn over alles te leggen'.

Tot zover Suarès-Van Ostaijen-Van Gogh. Ik lees weinig over het eigen zijn in het rapport met de gelijknamige titel. Ik bedoel, ik lees weinig over het zijn van de artiest. Wel over zijn welzijn. Voor zijn welzijn wordt goed gezorgd: de subsidies verhogen, er zitten mensen met een hart voor kindertheater in de RAT, het kindertheater wordt positief gediscrimineerd, er worden lesmappen voorbereid, de leraars worden zodanig bewerkt tot ze beseffen dat het ene theaterbezoek waarmee scholen zich een cultureel geweten afkopen, geen uur vrij voor hen betekent, de kunsthuizen voor jongeren zijn een gat op de cultureel-pedagogische markt, en de jeugdtheaterfestivals floreren zodanig dat ze op hetzelfde tijdstip kunnen doorgaan. Voor het welzijn van de artiest wordt goed gezorgd.

Hoewel, geheel belangeloos zal dit wel niet gebeuren. Soms heb ik het gevoel dat er in dit land meer programmatoren en theaterwetenschappers rondlopen dan artiesten: te veel douaniers en te weinig smokkelaars, om het met de woorden van De Weerdt-Don Quijote te zeggen. Met name in het kindertheater lijken de artiesten een soort uitstervende Indianenstam te worden die nu plots, na jaren intensieve verwaarlozing, als kwetsbare soort in stand gehouden moet worden: je moet handschoenen aandoen, de handleiding kennen, de wandaden van de grote blanke KJT-stam afzweren, de subtiele dramaturgie van de rookpluimbeweging kunnen vatten, voor je tot het gebied toegang krijgt. Want daaromheen hebben de douaniers een dicht kordon gevormd. Ze hebben zich vermomd als welzijnswer-